

Doświadczenia w realizacji zadań **ZESPOŁU**

ds. Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania HIV i
Zwalczania AIDS
na Mazowszu, w latach 2011-2016

osiągnięcia, efekty, ograniczenia i bariery

Dr n. med. Grażyna Cholewińska

Konsultant Wojewódzki w dziedzinie chorób zakaźnych dla województwa mazowieckiego

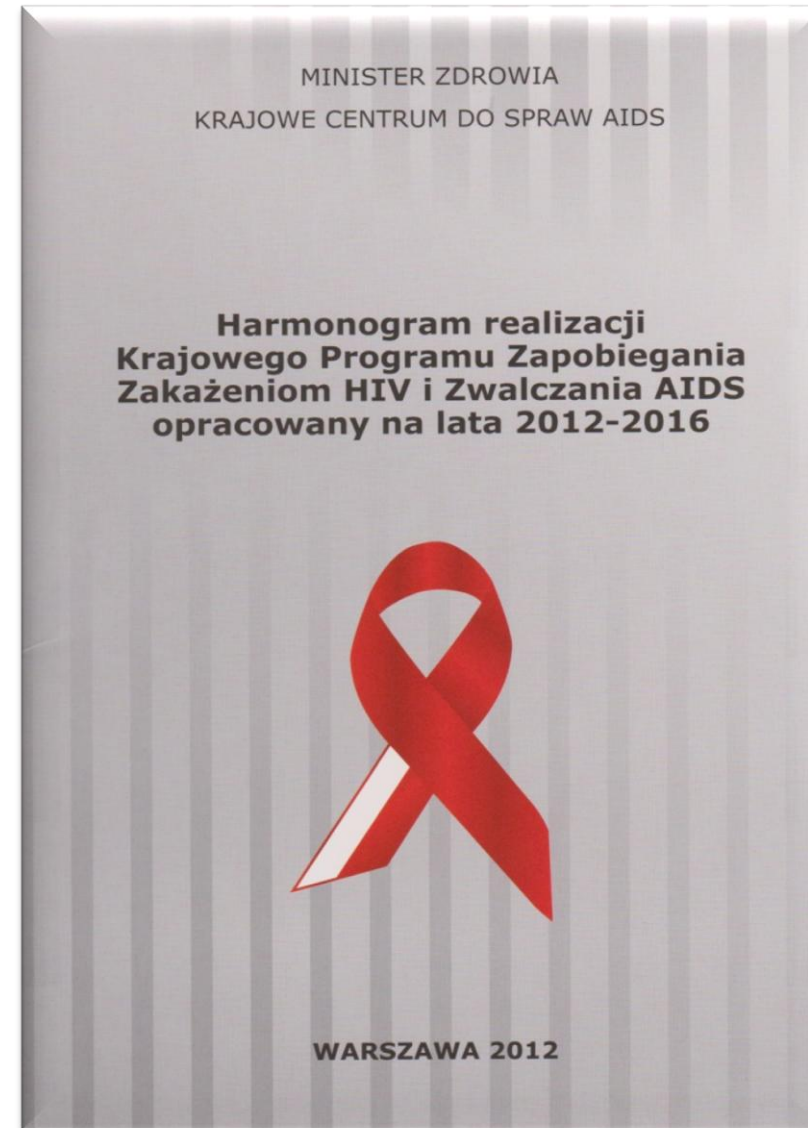
Wojewódzki Szpital Zakaźny w Warszawie

Przewodnicząca ZESPOŁU na Mazowszu w latach 2011-2016

Początek

1. Zmniejszenie liczby zatruc pokarmowych i zakażeń żołądkowo-jelitowych wywołanych przez czynniki biologiczne,
2. Zmniejszenie zapadalności na choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek, ze szczególnym uwzględnieniem WZW typu C i HIV,
3. Zmniejszenie zapadalności na choroby zakaźne, którym można zapobiegać przez szczepienia,
4. Zmniejszenie zapadalności na choroby przenoszone drogą płciową,
5. Zmniejszenie zapadalności na gruźlicę,
6. Poprawa sytuacji w skali kraju w zakresie zakażeń szpitalnych,
7. Ograniczenie możliwości szerzenia się chorób zaleczonych do Polski.

Podstawy prawne

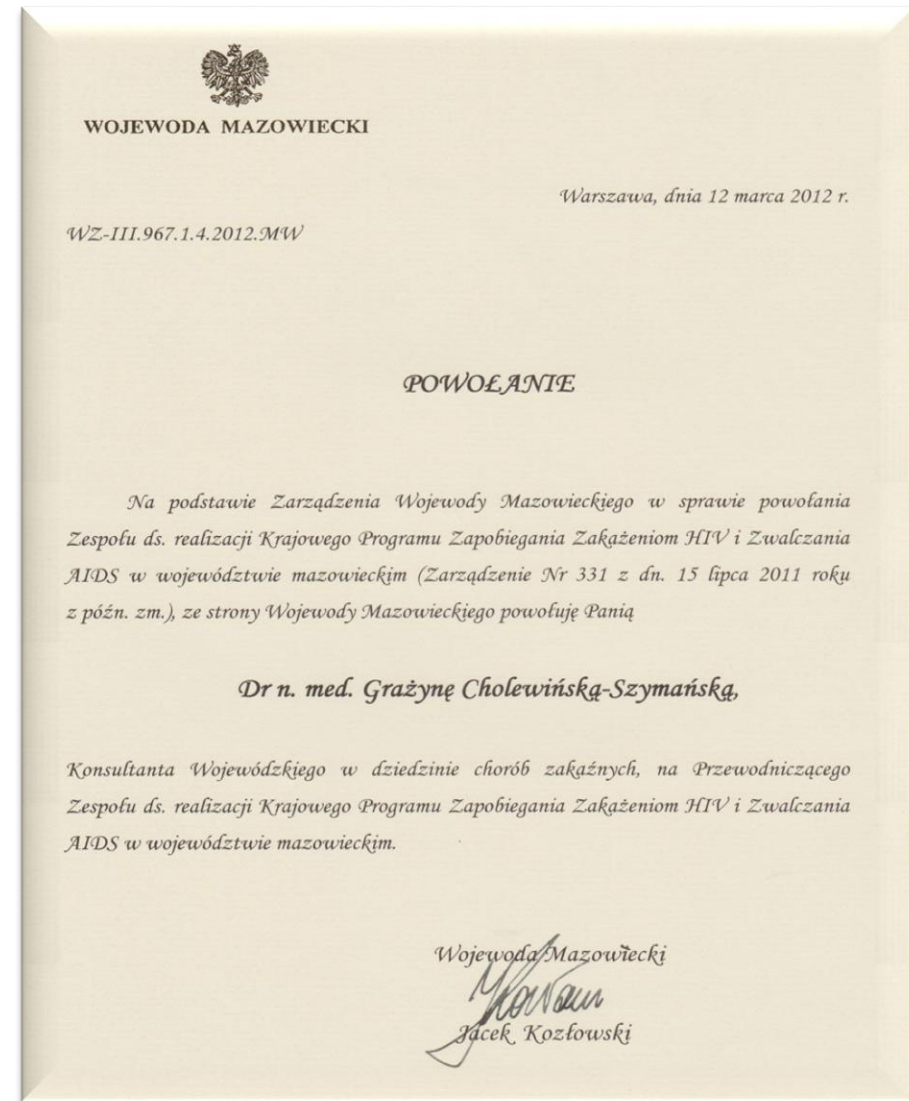
1. Ustawa z dn. 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. Nr 234 poz. 1570);
2. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 15 lutego 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS (Dz.U. Nr 44, poz. 227);
3. zarządzenie nr 331 Wojewody Mazowieckiego z dn. 15 lipca 2011 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS w województwie mazowieckim (z późn. zm.).

Podstawy prawne

1. **Ustawa z dn. 5 grudnia 2008 r.** o zapobieganiu oraz zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. Nr 234 poz. 1570);
2. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia** z dn. 15 lutego 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS (Dz.U. Nr 44, poz. 227);
3. **Zarządzenie nr 331 Wojewody Mazowieckiego** z dn. 15 lipca 2011 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS w województwie mazowieckim (z późn. zm.).

Początek

Instytucje wchodzące w skład Zespołu

- **Urząd Wojewódzki** (Zastępca Dyrektora Wydziału Zdrowie oraz Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej),
- **konsultanci wojewódzcy** z dziedzin: epidemiologii, chorób zakaźnych, diagnostyki laboratoryjnej i zdrowia publicznego.
- **Urząd Marszałkowski** Województwa Mazowieckiego,
- **Konwent Powiatów** Województwa Mazowieckiego,
- **Konwent Wójtów Burmistrzów i Prezydentów Miast**,
- **Urząd Miasta** Stołecznego Warszawy,
- Mazowieckiego **Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia**
- okręgowe **izby lekarskie**
- okręgowe **izby pielęgniarские**
- Mazowiecki **Kurator Oświaty**
- Wojewódzka **Stacja Sanitarno Epidemiologiczna**,
- Mazowiecka **Komenda Wojewódzka Policji**
- Mazowieckie **Centrum Polityki Społecznej**
- **KC AIDS**
- **9 organizacji pozarządowych** realizujących działania związane z zapobieganiem zakażeniom HIV i zwalczania AIDS

INSTYTUCJE i ORGANIZACJE pozarządowe:

- Fundacja Edukacji Społecznej –(*FES*)
- Stowarzyszenie *Pomoc Socjalna*
- Stowarzyszenie Wolontariuszy „*Bądź z Nami*”
- Stowarzyszenie *Lambda*
- Polska Fundacja Pomocy Humanitarnej - „*Res Humanæ*”
- Zjednoczenie na Rzecz Żyjących z HIV/AIDS - „*Pozytywni w Tęczy*”
- Ogólnopolska Sieć Osób Żyjących z HIV/AIDS – „*Sieć Plus*”
- Społeczny Komitet ds. AIDS - *SKA*
- Stowarzyszenie Wolontariuszy na Rzecz Dzieci – „*Mały Księżę*”

Mazowiecki

Urząd Wojewódzki w Warszawie

www.mazowieckie.pl

Cel główny powołania Zespołu

Zintegrowanie realizacji zadań
wymienionych w Harmonogramie realizacji

Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS
na lata 2012-2016

Zadania szczegółowe Zespołu

sprawniejsza wymiana informacji oraz stworzenie forum dyskusyjnego nt. aktualnych problemów związanych z problematyką HIV/AIDS

sprawne reagowanie i przyjmowanie wspólnego stanowiska w sytuacjach nagłych

- sprawniejsze i efektywniejsze wykorzystanie wojewódzkich zasobów na realizację zadań dzięki wspólnemu określeniu priorytetów oraz zintegrowaniu planów zawartych w rocznych harmonogramach realizacji Krajowego Programu,
- wsparcie merytoryczne i organizacyjne pochodzące od członków Zespołu,
- uzupełnianie się nawzajem w dążeniu do ograniczania liczby zakażeń HIV oraz poprawy opieki nad osobami chorymi na AIDS.

Wyznaczone cele na lata 2012-16

Optymalizacja zapobiegania, diagnostyki, leczenia i wsparcia dla osób zakażonych HIV:

1. **Testowanie, poradnictwo** cel: ↓ liczby osób niezdiagnozowanych, późno zdiagnozowanych poprzez rozszerzenie dostępu i zwiększenie wczesnego testowania, poradnictwo wśród osób o podwyższonym ryzyku
2. **Zapobieganie nowym zakażeniom w różnych populacjach**
3. **Redukcja zakażeń HIV wśród MSM, prostytutek, imigrantów**
4. **Transmisja wertykalna matka-dziecko**

Mazowiecki
Urząd Wojewódzki w Warszawie
www.mazowieckie.pl

Spotkania Zespołu

- Cele i zadania ZESPOŁU
- Prezentacja instytucji i organizacji pozarządowych
- **Regulamin pracy ZESPOŁU**
 - posiedzenia ZESPOŁU
 - członkowie/reprezentanci ZESPOŁU
 - przewodniczący ZESPOŁU
 - taktyka pracy ZESPOŁU
- **Uchwała w Sprawie Regulaminu**, Nr 1/2012

Raz na kwartał

- wcześniej przygotowywano Program i główne zagadnienia
- zwykle – krótka prezentacja
- zapraszano eksperta / przedstawiciela środowiska
- protokół ze spotkania – wyznaczano zadania na następne Spotkanie

W każdym roku – wyznaczano **zadania na cały rok**

W okresie 2012-2016 odbyło się 18 spotkań ZESPOŁU

Realizacja zadań ZESPOŁU – rok 2012

Realizacja zadań ZEPOŁU – EURO 2012

Inicjatywy organizacji pozarządowych:

- **Stoiska** informacyjno – edukacyjne w Strefie Kibica, okolice Stadionu, kluby, ulice (patronat Urz. M. St. Warszawy, NGO)
- „**Safer Point**”: 120 godzin, dwa 6-osobowe zespoły edukatorów (**Pozytywni w Tęczy**)
- „Warszawski **Informator** Edukacyjny” – 15 tys.
- 8 tys. **Ulotek**; HIV, uzależnienia
- 13 tys. **pakietów** ochronnych (prezerwatywa + lubrykant)
- chusteczki do **higieny** intymnej
- 1000 wizytówek z **adresami PKD**

Realizacja zadań ZEPOŁU – EURO 2012

- W PKD (FES) – 30% wzrost liczby testujących się
- Kampania „Nie daj sobie strzelić gola” – spot w metrze (Fundacja Edukacji Społecznej, patronat Wojewody Maz.)
- Kampania „ SaferGames Polska” – wolontariusze w przestrzeni miejskiej, w Centrum, w klubach, strefie kibica (Społeczny Komitet ds. AIDS [SKA] – Urz. M. St. Wa-wy)
- Strona internetowa na potrzeby kampanii, 2 konferencje prasowe, rozdawnictwo ulotek, prezerwatyw
- Ulotki „Fair play”, „Warszawski Przewodnik Kibica”
- W PKD prowadzonym przez SKA – 30% ↑ testów

Realizacja zadań ZEPOŁU – EURO 2012

- Materiały informacyjne i edukacyjne dla powiatów grodzkich i ziemskich (Konwent Powiatów Województwa Mazowieckiego)
- Materiały przekazane do szkół ponadgimnazjalnych w 5 powiatach, lokalne media, strony internetowe (Konwent Powiatów)
- Materiały „Fair play” dla 309 gmin (Konwent Wójtów Burmistrzów i Prezydentów Województwa Mazowieckiego)

Realizacja zadań ZESPOŁU – rok 2013

Realizacja zadań ZEPOŁU – 2013

udział w kampaniach społecznych

- „Forum Zdrowia”
- „Zdrowe Mazowsze”
- „Piknik Zdrowia na Woli”
- „Warszawska Noc Profilaktyki” (22.06.2013 Pl. Bankowy)

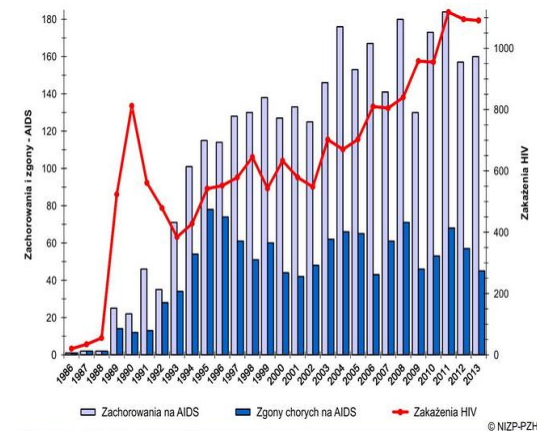
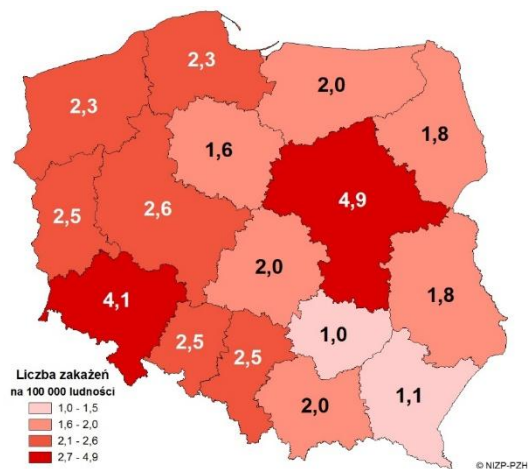
(organizacje pozarządowe – wszystkie, Maz. Urząd Wojewody, WSSE, FES, Miasto St. Warszawa, Urz. Marszałkowski, KC AIDS, inne)

Realizacja zadań ZEPOŁU 2013 – Kobieta i HIV

Propozycje:

- Diagnozowanie ciężarnych
- Kontynuacja kontroli w placówkach medycznych – opieka nad ciężarną (Wydz. Zdrowia Maz. U. Wojewody)
- Przygotowanie projektu profilaktyki skierowanego do społeczności romskiej (org NGO)
- Zaangażowanie Klubów Mam w profilaktykę HIV
- Szkolenie pielęgniarek szkolnych z HIV/AIDS (FES)

Realizacja zadań ZESPOŁU – rok 2014

Realizacja zadań ZEPOŁU 2014 – **Baza Danych o HIV**

- w roku 2013; prace nad opracowaniem bazy,
w celu zebrania wojewódzkich danych nt. HIV/AIDS oraz

wyłonienie zasobów i potrzeb służących profilaktyce HIV

Realizacja zadań ZEPOŁU 2014 – Baza Danych

- Wyznaczenie problemowych Grup Roboczych
- liderzy
- Wyznaczenie etapów pracy nad Bazą Danych
- Określenie obszarów problemowych dla Województwa Mazowieckiego

**„Profilaktyka infekcji HIV i zwalczanie AIDS
na Mazowszu”**

Raport

**Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania
zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS
w województwie mazowieckim**

Warszawa, 2014 r.

Spis treści

1. DEMOGRAFIA.....	12
1.1. WNIOSKI.....	22
2. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA HIV/AIDS W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM NA PODSTAWIE DANYCH Z NADZORU EPIDEMIOLOGICZNEGO ORAZ DANYCH Z SIECI PUNKTÓW KONSULTACYJNO-DIAGNOSTYCZNYCH.....	23
2.1. WPROWADZENIE.....	23
2.2. ŹRÓDŁA DANYCH.....	23
2.3. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W POLSCE I WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM NA TLE INNYCH WOJEWÓDZTW.....	26
CO ROKU WZRASTA LICZBA OSÓB, KTÓRE WYKONUJĄ TEST W KIERUNKU HIV W PKD, W ZWIĄZKU Z TYM WZRASTA RÓWNIEŻ LICZBA WYKRYWANYCH ZAKAŻEŃ.....	26
2.4. CHARAKTERYSTYKA NOWO WYKRYWANYCH ZAKAŻEŃ HIV W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM.....	32
2.5. ZAPADALNOŚĆ NA AIDS W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM.....	37
2.6. WNIOSKI.....	38
3. POLITYKA ZDROWOTNA W KONTEKŚCIE HIV/AIDS.....	39
3.1. KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM I ZWALCZANIA AIDS I JEGO REALIZACJA.....	39
3.2. ZAŁOŻENIA KRAJOWEGO PROGRAMU ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV I ZWALCZANIA AIDS NA LATA 2012-2016.....	43
4. UDZIAŁ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W REALIZACJI PROGRAMU... 44	44
4.1. DZIAŁANIA W OBSZARZE HIV/AIDS URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010-2012.....	44
4.2. DZIAŁANIA W OBSZARZE HIV/AIDS W MIEŚCIE STOŁECZNYM WARSZAWIE W LATACH 2012-2013..	45
4.3. DZIAŁANIA INNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDOWYCH.....	47
5. PROFILAKTYKA HIV/AIDS.....	48
5.1. WPROWADZENIE.....	48
5.2. DZIAŁANIA PROFILAKTYKI HIV/AIDS PODEJMOWANE PRZEZ INSPEKCJĘ SANITARNĄ.....	51
5.3. REALIZACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH PRZEZ OKRĘGOWĄ IZBĘ LEKARSKĄ W WARSZAWIE ORAZ OKRĘGOWĄ IZBĘ PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH W WARSZAWIE.....	52
W TRAKCIE DZIEWIĘCIOLETNIEJ DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA DOSKONALENIA ZAWODOWEGO LEKARZY I LEKARZY DENTYSTÓW OKRĘGOWEJ IZBY LEKARSKIEJ W WARSZAWIE ZAREJESTROWANO 4 PODMIOTY, KTÓRE ZORGANIZOWAŁY 8 SZKOLEŃ Z ZAKRESU HIV I AIDS, KTÓRYCH TEMATYKA OBEJMOWAŁA:.....	52
5.4. REALIZACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W POWIATACH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO.....	53
5.5. REALIZACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	55
5.6. WNIOSKI.....	60
6. OPIEKA MEDYCZNA NAD CHORYMI Z INFЕКCJĄ HIV.....	60
6.1. DIAGNOSTYKA.....	60
6.2. LECZENIE.....	62
6.3. FINANSOWANIE ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ.....	63
6.4. LECZENIE OSÓB CHORYCH.....	67
6.5. LECZENIE INFЕКCJI HIV U DZIECI.....	69
6.6. ZABEZPIECZENIE OPIEKI MEDYCZNEJ W ZAKRESIE HIV/AIDS W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM ..	69
6.7. WYNIKI KONTROLI PROBLEMOWYCH WOJEWODY MAZOWIECKIEGO W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH Z ZAKRESU OPIEKI OKOŁOPORODOWEJ SPRAWOWANEJ NAD KOBIETĄ W CIĄŻY, POŁOGU W PORADNIACH DLA KOBIET ORAZ KONTROLI KONSULTANTA WOJEWÓDZKIEGO W ZAKRESIE DIAGNOSTYKI LABORATORYJNEJ.....	70
6.8. WNIOSKI.....	71
7. WSPARCIE SOCJALNE UDZIELONE PRZEZ INSTYTUCJE PAŃSTWOWE, SAMORZĄDOWE ORAZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE NA RZECZ OSÓB ŻYJĄCYCH Z HIV W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W LATACH 2011-2013.....	71
7.1. WPROWADZENIE.....	71
7.2. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPARCIA SOCJALNEGO REALIZOWANE PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	72
7.3. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z ZAKRESU WSPARCIA SOCJALNEGO.....	77

Epidemiologia HIV –

aktualna sytuacja i prognozy na podstawie Raportu

1. W woj. maz. ↑ zakażeń HIV wśród MSM i Hetero
2. ↑ późnych rozpoznań wśród ogółu
3. MSM: - ↑ zachowań ryzykownych
 - rzadsze testowanie HIV
 - ↑ innych chorób przenoszonych dr płciową
4. ↑ zak. drogą Heterosex.
 - ↑ zakażeń wśród młodych kobiet
5. Nie rozpoznana epid w tzw grupie „płatny sex”
6. ↓ zakażeń u narkomanów (iv)
 - ↑ liczby późnych rozpoznań
 - brak świadomości o drogach transmisji (sex)

Potrzeby

w zakresie profilaktyki HIV w woj. Mazowieckim

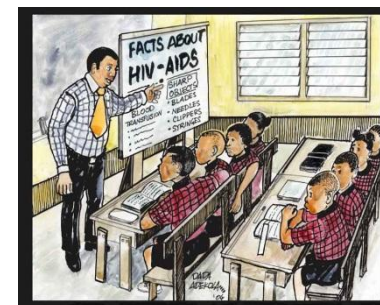
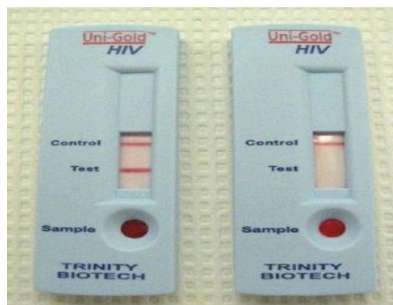
wynikające z Raportu

- Wśród zakażonych - ↑ młodych mężczyzn (MSM)
- Starzejąca się populacja – ↑ ryzykownych zachowań seniorów
- Wskaźnik nowo wykrywanych zakażeń HIV – najwyższy w kraju
- Duża liczba „późnych rozpoznań”
- Wzrasta liczba zakażeń drogą heteroseksualną
- ↓↓ odsetek narkomanów
- Potrzeba rozszerzenia edukacji seksualnej
- Działania profilaktyczne – charakter ciągły, a nie akcyjny
- Włączenie mniejszych miast/gmin w realizację profilaktyki HIV
- Włączenie lokalnych mediów

Potrzeby

w zakresie profilaktyki HIV w woj. mazowieckim

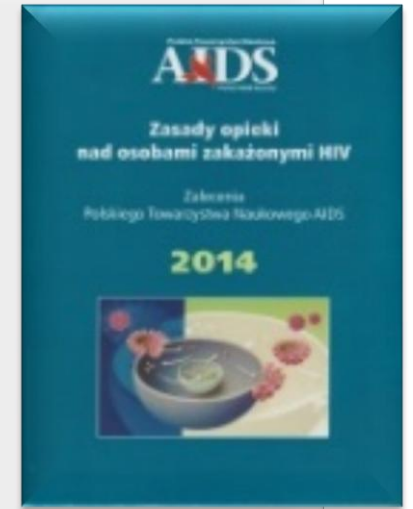
- Baza medyczna – na razie wystarczająca, potrzeba **szkolenia lekarzy POZ, innych specjalistów**
- Usytuowanie punktów **diagnostyki HIV** poza Warszawą
- Pomoc socjalna – bardzo szeroka, w **różnych obszarach**
 - brak statystyk o udzielanej pomocy

Zasoby

w zakresie profilaktyki HIV w woj. mazowieckim

- **Ludzie !!!!** – specjaliści, zaangażowani, praca społeczna
- Instytucje
- Materiały informacyjne
 - ulotki, platformy internetowe, media
- Organizacje pozarządowe / stowarzyszenia pacjentów
- Publikacje naukowe
- Ogromne zaangażowanie samorządów, San-Epid, innych
- **Praca ZESPOŁU – w oparciu o „Raport”**

Przestrzeń oddziaływania profilaktycznego

1. Wskazana **programowa edukacja** seksualna : w szkołach, wśród osób >50rż, MSM, młode kobiety
2. Polityka ciągła, **długofalowa** (nie akcyjna)
3. Znaleźć sposoby **dotarcia** do grup ryzyka (MSM, płatne usługi seksualne, imigranci, Romowie)
4. Kampanie antydyskryminacyjne
5. Większy udział tematyki HIV i AIDS
 - w **mediach** lokalnych
 - w regionalnych **wydarzeniach** prozdrowotnych

Opieka medyczna, leczenie chorych na podstawie Raportu

1. Jeden szpital ~2000 hospitalizacji/rok
Jedna poradnia ~ 22 000 wizyt/rocznie
2. Potrzeba tworzenia PKD poza Warszawą
3. Zintensyfikowanie szkoleń nt. HIV w środowisku medycznym
(lekarze POZ, pielęgniarki szkolne, położne, diagnosty lab.)
4. Poprawa standardów testowania (wydawanie wyników)
5. Testowanie ciężarnych

Opieka socjalna

na podstawie Raportu

1. Różnorodność potrzeb/działań
2. Skierowana do osób HIV(+) i ich bliskich
3. Liczne programy: otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych.
4. Brak statystyk / pomiarów wyników / ewaluacji
5. Zmniejszające się środki na działania profilaktyczne

Wnioski końcowe z opracowania na podstawie Raportu

1. Starzejąca się populacja
2. Szeroka, programowa edukacja seksualna
3. Polityka długofalowa, ciągła
4. Szukanie sposobów dotarcia do grup ryzyka
5. Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego do realizacji programów profilaktycznych HIV/AIDS → dofinansowanie działań tego obszaru
6. Więcej HIV w kampaniach zdrowotnych w regionie
7. Edukacja w środowisku medycznym
8. Rozszerzenie możliwości diagnozowania poza Wa-wą